

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до деяких
законодавчих актів України
(щодо захисту тварин від жорстокого поводження)
(реєстр. № 4895 від 05 липня 2016 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 08 лютого 2017 року (протокол № 55) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо захисту тварин від жорстокого поводження) (реєстр. № 4895 від 05 липня 2016 року), поданий народним депутатом України Яценком А.В. (далі –Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою посилення відповідальності за прояви жорстокого поводження з тваринами, зменшення кількості випадків жорстокого поводження з тваринами, гуманного та відповідального ставлення до тварин, належного утримання тварин, що є аспектом культурного та екологічного виховання громадян.

Для досягнення мети авторами пропонується внести зміни до Кримінального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Цивільного кодексу України та Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження».

Так, у Кримінальному кодексі України пропонується внести зміни до статті 299, посиливши відповідальність за жорстоке поводження з тваринами, що відносяться до хребетних, вчинене з метою заподіяння тваринам страждань, каліцтва або загибелі, їх мордування, а також нацькування зазначених тварин одна на одну, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів та додавши до складу даного злочину нові кваліфікуючі ознаки. Крім того, Кримінальний кодекс України доповнюється новими статтями 299-1 та 299-2, якими пропонується встановити кримінальну відповідальність за пропаганду жорстокого поводження з тваринами та за порушення законодавства у сфері захисту тварин від жорстокого поводження.

Шляхом внесення змін до статті 89 Кодексу України про адміністративні правопорушення пропонується встановити адміністративну відповідальність за жорстоке поводження з тваринами вчинене без мети заповідання тварині страждань, каліцтва або загибелі, а також неналежний догляд за домашніми, сільськогосподарськими тваринами та дикими тваринами, що утримуються у неволі, якщо це призвело до каліцтва або загибелі тварини; неналежний нагляд за домашніми тваринами, наслідком якого стала втеча домашньої тварини за межі місця постійного утримання даної тварини, або відмова власника домашньої тварини від подальшого утримання даної тварини, в наслідок чого домашня тварина стала безпритульною.

Змінами до статей 177 та 180 Цивільного кодексу України суб'єктом права законодавчої ініціативи пропонується віднести тварин до об'єктів цивільних прав та надати визначення тварини як живої істоти, яка відмінна від людини, не є предметом, наділена властивостями чутливості та є особливим об'єктом цивільних прав.

Також змінами до статті 1 Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» запропоновано визначити жорстоке поводження з тваринами як негуманне поводження з тваринами або інше порушення норм цього Закону, яке полягає в безпідставному заповіданні тварині страждань, тілесних ушкоджень, каліцтва або смерті, вчинене умисно або з необережності, знущання над тваринами, а також нацькування тварин одна на одну.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8), органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 19).

Відповідно до Конституції України усі суб'єкти права власності рівні перед законом; кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю; право приватної власності набувається в порядку, визначеному законом (частина четверта статті 13, частини перша, друга статті 41).

Відповідно до пунктів 7, 22 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються: правовий режим власності; діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них.

Необхідність врегулювання права власності на рівні законів

підтверджується і правовими позиціями Конституційного Суду України, згідно з якими «правовий режим власності, порядок і умови набуття та припинення права власності, а також права володіння, користування та розпорядження майном визначаються законами» (абзац другий пункту 3 мотивувальної частини Рішення від 13 грудня 2000 року № 14-рп/2000); «виключно законами України встановлюється правовий режим власності, в основі якого конституційні положення, конкретизовані в законах, які можуть містити й певні особливості правового режиму тих чи інших форм власності» (абзац другий підпункту 3.4 пункту 3 мотивувальної частини Рішення від 20 червня 2007 року № 5-рп/2007).

Конституційний Суд України у Рішенні від 30 травня 2001 року № 7-рп/2001 зазначив, що за своїм змістом пункт 22 частини першої статті 92 Конституції України спрямований не на встановлення переліку видів юридичної відповідальності. Ним визначено, що виключно законами України мають врегульовуватись, зокрема, підстави кримінальної, адміністративної відповідальності – діяння, які є злочинами, адміністративними правопорушеннями та відповідальність за них. У такий спосіб Конституція України заборонила врегульовувати зазначені питання підзаконними нормативно-правовими актами та встановила, що лише Верховна Рада України у відповідному законі має право визначати, яке правопорушення визнається злочином, та міру відповідальності за нього (абзац сьомий пункту 2 мотивувальної частини).

Прийняття законів Конституція України відносить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85).

Також, статтею 9 Основного Закону визначено, що чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

На сьогодні Україною ратифіковано ряд міжнародних нормативно-правових актів у сфері добробуту тварин та захисту їх від жорстокого поводження, зокрема Європейську конвенцію про захист тварин при міжнародному перевезенні (1968 р.), Європейську конвенцію про захист хребетних тварин, що використовуються для дослідних та інших наукових цілей (1986 р.), Європейську конвенцію про захист домашніх тварин (1987 р.) (ратифікована згідно із Законом України №578-VII від 18 вересня 2013 року). Зазначені конвенції становлять окрему систему норм щодо питань захисту та піклування над тваринами й вимагають від країн-учасниць, що до них приєдналися, впровадження у законодавстві відповідних стандартів поводження з тваринами.

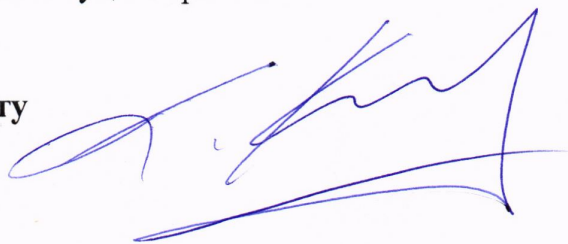
Зокрема, відповідно до статті 3 Європейської конвенції про захист домашніх тварин ніхто не повинен спричиняти для домашньої тварини непотрібного болю, страждання або пригнічення. Будь-яка особа, яка утримує домашню тварину або яка дала згоду доглядати за нею, несе відповідальність за її здоров'я та благополуччя (стаття 4).

У цьому контексті логічно видається необхідність подальшої імплементації базових принципів щодо добробуту й всебічного захисту тварин.

Таким чином, загальна спрямованість Законопроекту узгоджується з зазначеними конституційними положеннями.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо захисту тварин від жорстокого поводження) (реєстр. № 4895 від 05 липня 2016 року), поданий народним депутатом України Яценком А.В., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

A handwritten signature in blue ink, consisting of several fluid, overlapping strokes that form a stylized, somewhat abstract shape.

Р.П. КНЯЗЕВИЧ